

ARACI ŞEHİRLER ORTA DOĞU VE BATI ASYA (MEWA) BÖLGESEL FORUMU

“ARACI ŞEHİRLER : SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN KİLİT
AKTÖRLERİ”

21-22 Eylül 2017, Nevşehir/Türkiye

Aracı Şehirlere (I-Cities) Genel Bakış

Aracı Şehirler (I-Cities) Tanımı

- Nüfusları 50,000 ve 1.000.000 arasında değişen,
- Önemli kırsal ve kentsel bölgeler arasında bağlantı kurulmasında aracı bir rol üstlenen,
- Büyükşehir, kasaba ve diğer insan yerleşimleriyle etkileşim içinde olan,
- Kır-kent bağlarının kurulmasına aracılık eden,
- Hem kırsal hem kentsel nüfusa temel hizmetlerin sağlanmasında eşsiz bir rol üstlenen,
- Küçük şehirler için bölgesel ticaret merkezi işlevi gören,
- Tüccar ve üreticilerle büyükşehirlerdeki müşteri ve piyasalar arasında bağ kuran,
- Başlıca büyükşehirlerle 90 dakikalık mesafede bulunan şehirler.

Aracı Şehir Kategorileri

- **Bölgesel Aracı Şehirler:** Bölgesel kalkınma ve uyum için gerekli kaynakları bir araya getirerek; yönetim, üretim, tarım, ticaret, sosyal ve kültürel hizmetler konusunda alt-ulusal merkez işlevi görürler.
- **Kümelenmiş Aracı Şehirler:** Büyükşehir ya da büyük kentsel bölgelerin periferisinde bulunan endüstriyel bölgeler şeklinde, ya da yeni kurulan kasaba, “taşmış” büyüme merkezi olarak ve/veya belirli bir hat üzerinde gelişen şehirlerdir.
- **Koridor Aracı Şehirler:** Başlıca ulaşım koridorları boyunca, ya da sınırlar ve ülkeler boyunca uzanan büyüme kutupları olarak işlev görürler.

Aracı Şehirlerin Avantajları

- Aracı Şehirler; dış kaynaklı şoklara karşı daha dirençli olabilmek, toplumsal ve kimliksel dokularını güçlendirmek, yerel kapasite ve varlıkları harekete geçirebilmek için yakınlık ve ‘insan ölçeği’ gibi özelliklerinin avantajlarından faydalanabilirler.
- Aracı Şehirlerin insan ölçeği boyutu, toplumların daha müreffeh bir ortam inşa etmek amacıyla birlikte çalışabilmeleri için onlara kimlik, aidiyet hissi ve isteklilik kazandırılmasına ve daha yakın ağlar oluşturmalarına katkıda bulunur.

Başarılı Aracı Şehir Stratejileri

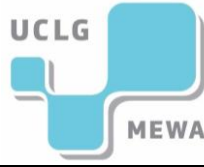
- Birçok Aracı Şehir; büyüklük, rol ve eşsiz konumlarından başarılı şekilde yararlanabilmiş, hinterlandları ile bağlarını güçlendirmeyi başarmıştır.
- Bu Aracı Şehirler daha hızlı ve etkili ekonomik hareketlilik sağlamış, yerel pazarı ve üretimi desteklemiş, hizmet ve altyapı sağlama konusunda belediyeler arasında işbirliğini geliştirmişlerdir.
- Bilgi ve teknoloji odaklı üretim ve hizmetlere geçişi başlatmış ve turist çekecek kültürel merkezler haline gelmişlerdir.

Dünyadaki Aracı Şehirler

- 8.923 Aracı Şehir
- Nüfus: 1.423.000.000
- Dünya nüfusunun %20’si
- Dünya kentsel nüfusunun %36’sı

MEWA Bölgesindeki Aracı Şehirler

- 502 Aracı Şehir
- Nüfus: 90.800.000
- Toplam bölge nüfusunun %26’sı
- Bölgedeki kentsel nüfusun %38.5’i

Tematik Oturum: Aracı Şehirlerde Göç Yönetimi

Dünya eşi benzeri görülmemiş bir mülteci akınına tanıklık etmektedir. MEWA Bölgesindeki ülkeler, özellikle Türkiye, Lübnan ve Ürdün Suriyeli mültecilerin çoğunluğuna ev sahipliği yapmaktadır. Mültecilerin %10'u kamplarda yaşarken geri kalan %90'lık kısmı kentlerde yaşamaktadır ve bu durum da diğer birçok krizin yanında kentsel bir krize sebep olmaktadır.

Kentlere yeni gelenler sadece mülteciler değildir. Gittikçe kentleşen dünyada, Asya kıtası dünya ortalamasından daha hızlı bir şekilde kentleşmektedir. Binlerce insan daha iyi fırsat arayışı içerisinde köylerini ve kırsaldaki hayatlarını geride bırakıp kentlere göç etmektedir. MEWA Bölgesindeki büyükşehirler bu olağanüstü akınla boğuşmakta ve kayıtlı nüfuslarına göre ayrılan sınırlı bütçeleriyle yeni gelenlerin ihtiyaçlarını karşılamada sıkıntı çekmektedir.

Aracı şehirler mülteci ve göçmenlerin yeniden yerleştirilmelerinde tampon bölge olarak görev alabilirler. Mültecilerin aracı şehirlere yerleştirilmesi farklı yerel yönetimler arasında sorumlulukların daha iyi dağılmasına ve büyükşehirlerdeki gerginliğin azalmasına olanak tanımaktadır. Aynı şekilde iç göç politikaları, aracı şehirlerin büyükşehirlerdeki aşırı nüfus artışını önlemede oynayabilecekleri rolü göz önüne alabilir.

Tartışılacak konular:

- Yurt İçi Göç (Köyden Kente)
- Yurt Dışı Göç (Yabancı Göçmenler)
- Tampon Bölge Olarak Aracı Şehirler

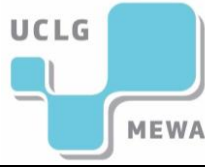
Tematik Oturum: Aracı Şehirlerin Ulusal Düzeyde Kalkınmaya Katkısı

Kentler kalkınmanın ana aktörleridir. Ulusal kalkınma, kentlerin performansına ve ulusal refaha kattıklarına bağlıdır. MEWA bölgesindeki birçok ülkenin ekonomisi belli başlı büyükşehirlerde yoğunlaşmaktadır. Daha küçük kentler, yetersiz altyapı ve/veya yetersiz ulaşım tesisleri yüzünden kentlerine yatırımcıları çekmekte sıkıntı çekmektedir.

Pek çok teşvik ile desteklenen aracı şehirler, daha düşük masraflarla istihdam ve enerji sağlayabilme özellikleri nedeniyle, girişimci ve yatırımcılar için bölgesel çekim merkezleri haline gelebilirler. Aracı şehirleri merkeze alan kalkınma stratejileri, ekonomik koşulları daha adil ve dengeli hale getirerek ekonomik dirençliliğin artmasına katkıda bulunabilir.

Tartışılacak konular:

- Yerel, Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Teşvikler
- Daha Dengeli Bir Servet Dağılımı İçin Aracı Şehirlerin Güçlendirilmesi
- Ulusal Mali Dirençliliğin Artırılmasında Bir Araç Olarak Aracı Şehirler

Tematik Oturum: Marka Aracı Şehirler

Büyükşehirler hem yerel hem uluslararası anlamda yüksek düzeyde tanınırlık sahibi olduklarından, bu konuda daha az çaba sarfedebilirler. Fakat aracı şehirler, tanınırlığa büyükşehirlerle oranla daha fazla ihtiyaç duymaktadırlar. Şehirlerin daha fazla turist ve yatırım çekmek için yarıştığı günümüz dünyasında, aracı şehirler ancak markalaşma konusuna yatırım yaparlarsa var olabilirler. Altyapı ve temel hizmet tedariki, tek başlarına bir şehri cazibe noktası haline getirmeye yetmeyecektir. Özel bir turistik “artı değer”i bulunan aracı şehirler, şehrin cazibesini artırmak için tanıtım stratejilerlerinden yararlanmalıdır.

Markalaşmış bir şehirde yaşamak, şehir sakinlerinin duyduğu aidiyet hissini artırır ve böylece şehrin genel üretkenliği ve yaratıcılığı artmış olur. Yaşadıkları şehre güçlü bir aidiyet duyan şehir sakinleri, yereldeki karar verme mekanizmalarına daha aktif şekilde katılırlar ve böylece şehrin refahına da katkıda bulunmuş olurlar.

Tartışılacak konular:

- Aracı Şehirlerin Şehir Sakinlerince Daha Fazla Sahiplenilmesi
- Aracı Şehirlerde Aidiyet Hissinin Artırılması
- Aracı Şehirlerde Marka Şehir Konusunda İyi Uygulamalar

Tematik Oturum: Aracı Şehirlerde SKH'nin Yerelleştirilmesi

Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin (BKH) yerini alan Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH), 2030 yılına kadar küresel kalkınma gündemlerinin odak noktasında olacaktır. SKH'nin, özellikle de 11. Hedefin kabul edilmesiyle, şehirler sürdürülebilir kalkınma için önemli bir paydaş ve doğal bir ortak olarak kabul edilmekte, ve bu gelişme dünya çapındaki yerel yönetimler için büyük bir dönüm noktası olarak ifade edilmektedir.

BKH'de yaşanan zorluklardan alınan önemli dersler uyarınca, SKH'nin başarıya ulaşması, bu hedeflerin yerelleştirilmesindeki başarıyla doğru orantılı olacaktır.

Aracı şehirler, kaynaklarını doğru şekilde kullanmaları ve çevreye çok az etkide bulunmaları nedeniyle sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesinde ideal bir konumdadırlar. Diğer yandan, genellikle aracı şehirlerdeki yerel nüfus, yerel liderler ve belediye çalışanlarının sürdürülebilir kalkınma gündemini yeterince sahiplenmediği görülmüştür. SKH konusunda farkındalığın artırılması, bu hedeflerin yerelleştirilmesinde aracı şehirlerin etkin bir rol oynayarak sadece kendi içlerinde değil küresel düzeyde farklılık yaratabilmeleri için harekete geçirilmesinde öncelikli bir konudur.

Tartışılacak konular:

- Aracı Şehirlerde Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Hakkında Yerel Farkındalığın Artırılması
- Aracı Şehirlerde Kurumsal Kapasite Artışı
- Sürdürülebilirlik Açısından Aracı Şehirlerin İdeal Konumu